

СОВЕТ
БОЛЬШЕАЧАСЫРСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ОЛЫ АЧАСЫР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

КАРАР

2024 елның 12 ноябрे   Олы Ачасыр авылы

№ 199

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районның «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке милкендәгә мөлкәт белән идарә итү hәм эш итү тәртибе турындагы Нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясын, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 35 статьясын hәм Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районның «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Уставының 96 статьясын гамәлгә ашыру максатларында Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы **карап итте:**

1. «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районның «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке милкендәгә мөлкәт белән идарә итү hәм эш итү тәртибе турында»гы Нигезләмәне күшымта нигезендә расларга.
2. Элеге каарарны Интернет челтәренең Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) hәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре составындагы Зеленодольск муниципаль районы мәгълүмат сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>), шулай ук мәгълүмат стендларында: Олы Ачасыр авылы, Узәк урамы, 46 йорт (жирлек хакимиите бинасы), Олы Ачасыр авылы, Кооператив урамы, 26 йорт (авыл мәдәният йорты бинасы) урнаштырырга.
3. Элеге карап рәсми игълан ителгән көненнән үз көченә керә.
4. Элеге каарарның үтәлешен контролде тотуны Олы ачасыр авыл жирлеге башлыгына йөкләргә.

Олы Ачасыр авыл жирлеге
башлыгы урынбасары, Совет рәисе

И.М. Саттаров

Олы Ачасыр авыл жирлеге
Советының 2024 елның 12
ноябрендәге 199 номерлы
каарына күшымта

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районнының «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге милкендәгө мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибе турында Нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Элеге Нигезләмә:

- Россия Федерациясе Конституциясе,
- Россия Федерациясе Гражданлык Кодексы Белән,
- «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба-131-ФЗ номерлы Закон),
- «Кучемсез милекне дәүләт теркәвенә алу турында» 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль закон белән,
- «Дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру турында» 21.12.2001 ел, № 178-ФЗ Федераль законы (алга таба-178-ФЗ номерлы Закон);
- РФ Хөкүмәтенең «Дәүләт яки муниципаль мөлкәтне электрон рәвештә сатуны оештыру һәм уздыру турында» 2012 елның 27 августындагы 860 номерлы каары белән
- башка федераль законнар белән,
- Татарстан Республикасы Конституциясе Белән,
- «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән,
- Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районнының «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба-авыл жирлеге Уставы) белән.

1.2. Нигезләмә Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районнының «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге милкендәгө мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен (алга таба – алга таба - нигезләмә), Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районнының «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнарының мөлкәти мәнәсәбәтләр өлкәсендәге хокукларны һәм бурычларны гамәлгә ашыруда вәкаләтләрен билгели.

1.3. Элеге Нигезләмә белән җайга салынмаган милек мәнәсәбәтләре, шул исәптән жирле бюджет акчалары, бюджеттан тыш фондлар, торак фонды, Жир һәм башка табигать ресурслары белән идарә итү һәм эш итү үзенчәлекләре Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районнының «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнарының норматив актлары (алга таба – жирле үзидарә органнары) белән җайга салына. авыл жирлеге).

1.4. Муниципаль берәмлекләр белән идарә итүнен һәм эш итүнен төп бурычлары милек булып:

1) муниципаль мөлкәт белән нәтижәле идарә итү нигезендә Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районның «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты керемнәрен (алга таба – авыл жирлеге бюджеты) арттыру;

2) муниципаль мөлкәт структурасын оптимальштерү;

3) Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районның «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге икътисадына инвестицияләр жәлеп итү өчен муниципаль мөлкәттән инструмент буларак файдалану;

4) муниципаль мөлкәттән файдалануның нәтижәлелеген арттыру.

1.5. Муниципаль мөлкәткә Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районның «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә һәм аннан читтә урнашкан, дәүләт милкен чикләү нәтижәсендә муниципаль берәмлеккә тапшырылган йә граҗдан законнарында билгеләнгән башка нигездә сатып алынган барлык объектлар керә.

1.6. Муниципаль мөлкәт Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районның «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге муниципаль казнасыннан (алга таба – авыл жирлеге казнасы) һәм оператив идарә хокукунда муниципаль учреждениеләргә беркетелгән мөлкәттән тора.

1.7. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районның «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге (алга таба – авыл жирлеге) милкенде булырга мөмкин::

1) районның жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

2) федераль законнарда һәм Россия Федерациясе субъектлары законнарында билгеләнгән очракларда жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт, шулай ук 131-ФЗ номерлы Законның 15 статьясындагы 4 өлешендә каралган тәртиптә жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым вәкаләтләрне гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт;

3) Зеленодольск муниципаль районы Олы Ачасыр авыл жирлеге Советы (алга таба – авыл жирлеге Советы) Жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актлары нигезендә авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының һәм авыл жирлеге жирле үзидарәсе вазыйфаи затларының, муниципаль хезмәткәрләрнең, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәткәрләренең эшчәнлеген тәэмин итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

4) хәл итү хокуки федераль законнар белән жирле үзидарә органнарына бирелгән һәм жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү өчен кирәклө мөлкәт;

5) 131-ФЗ номерлы законның 14 статьясындагы 3 һәм 4 өлешләре нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт, шулай ук 131-ФЗ номерлы Законның 17 статьясындагы 1 һәм 11 өлешләре нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт.

1.8. Авыл жирлеге казнасын авыл жирлеге бюджеты акчалары һәм муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләргә беркетелмәгән башка муниципаль мөлкәт тәшкил итә.

Авыл жирлеге казнасы мөлкәте гамәлдәгә законнарда һәм әлеге Нигезләмәдә

билгеләнгән тәртиптә юридик һәм физик затларга хужалык карамагына, оператив идарәгә, арендага, түләүсез файдалануга, ышанычлы идарәгә, залогка (ипотекага) тапшырылырга, читләштерелергә мөмкин.

Казна мөлкәте гамәлдәге законнарда билгеләнгән очракларда авыл жирлеге йөкләмәләре буенча түләтү объекты булырга мөмкин.

2. Милекченең мөлкәткә карата хокукларын гамәлгә ашыру, муниципаль милектәге

2.1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районның «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге үзенә караган мөлкәтнең милекчесе булып тора.

2.2. Авыл жирлеге муниципаль милке составына керүче мөлкәткә карата милекче хокукларын авыл жирлеге исеменнән авыл жирлеге уставында, әлеге Нигезләмәдә, әлеге органнарның статусын билгеләүче башка актларда билгеләнгән компетенцияләре кысаларында авыл жирлеге жирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

2.3. Авыл жирлеге жирле үзидарә органнары муниципаль мөлкәтне федераль законнар нигезендә физик һәм юридик затларга, Россия Федерациясе дәүләт хакимиите органнарына, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарына һәм башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнарына вакытлыча яисә даими файдалануга тапшырырга, читләштерергә, башка алыш-бирешләр башкарырга хокуклы.

2.4. Авыл жирлеге Советы компетенциясенә керә::

- авыл жирлеге милкендәге мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен билгеләү;

- муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне төзү, үзгәртеп оештыру һәм бетерү турында, шулай ук муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәтләренә, эшләрне башкаруга тарифлар билгеләү турында каарлар кабул итү тәртибен билгеләү, федераль законнарда каалган очраклардан тыш;

- план чорына муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның фаразлау планын (программасын) раслау.

- Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнарында һәм авыл жирлегенең муниципаль хокукый актларында билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

2.5. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районның «Олы Ачасыр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы (алга таба-авыл жирлеге башлыгы) авыл жирлеге исеменнән:

- авыл жирлегенең муниципаль мөлкәт белән идарә итү өлкәсендәге сәясәтенең төп юнәлешләрен билгели;

- муниципаль мөлкәт белән идарә итү һәм аның белән эш итү буенча үз компетенциясе чикләрендә каарлар кабул итә;

- Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм авыл жирлеге Уставы нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2.6. Олы Ачасыр авыл жирлеге Башкарма комитетының (алга таба – Башкарма комитет) муниципаль милеккә идарә өлкәсендәге компетенциясенә авыл жирлеге

территориясендә керә:

- авыл жирлеге муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итү, жирлек муниципаль милке объектларын төзү, сатып алу, алардан файдалану, алар белән эш итү һәм арендалау мәсьәләләрен хәл итү
- муниципаль мөлкәт реестрларын, мөлкәтнең булуды һәм аннан файдалануы турындагы мәгълүматны алыш бару;
- милек хокукуы яисә аренда шартнамәсе төзү хокукуы булган торгларда сату өчен тәкъдим ителә торган мөлкәт исемлекләрен раслау;
- «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларына тәкъдим ителә торган мөлкәт исемлеген раслау;
- читләштерелергә тиеш булмаган мөлкәт исемлеген раслау;
- мөлкәтне арендага, милеккә, түләүсез файдалануга, дайми (вакыты чикләнмәгән) файдалануга, оператив идарәгә, хужалык алыш баруга тапшыру турында каарлар кабул итү хокукуы һәм документлар әзерләү, файдалануның башка рәвешләре;
- муниципаль мөлкәтне исәптән чыгару;
- муниципаль мөлкәтне сату;
- сатучы функцияләрен кануннар нигезендә башкару;
- «Россия Федерациясендә Торак фондын хосусыйлаштыру турында» 1991 елның 4 июлендәге 1541-1 номерлы Россия Федерациясе Законы нигезендә торак урыннарны гражданнар милкенә тапшыру;
- федераль милектәге, Татарстан Республикасы, башка муниципаль берәмлекләр милкендәге мөлкәтне муниципаль милеккә кабул итү;
- муниципаль милектәге мөлкәтне федераль милеккә, Татарстан Республикасы, башка муниципаль берәмлекләр милкенә тапшыру;
- күчмәсез мөлкәт объектларына хокукларны һәм алар белән алыш-бирешләрне дәүләт теркәвенә алуны гамәлгә ашыручы органда күчмәсез мөлкәт объектларына муниципаль милек хокукуын Башкарма комитет тарафыннан теркәүне гамәлгә ашыру өчен документлар әзерләү;
- мөлкәтне Хужалык жәмгиятләренең устав капиталларына кертем сыйфатында һәм коммерциягә карамаган оешмаларга кертем сыйфатында керту;
- милекне залогка тапшыру һәм тапшыру килешүе;
- авыл жирлеге Советы каары белән билгеләнә торган очракларда жирлекнең муниципаль мөлкәтен читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр әзерләү һәм авыл жирлеге Советы белән килештерүгә (раслауга) чыгару;
- муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру шартлары турында Карап кабул итү;
- муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзү, аларның эшчәнлек максатларын, шартларын һәм тәртибен билгеләү, аларның уставларын раслау, Муниципаль казна учреждениеләрен финанслауны тәэммин итү, муниципаль учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп оештыру һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итү, аларның житәкчеләрен контракт нигезендә билгеләү һәм биләгән вазыйфаларыннан азат итү;
- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән авыл жирлекен икътисадый һәм социаль үстерүдә хезмәттәшлек турында шартнамәләр төзү; авыл жирлеге территориясендә халыкка хезмәт күрсәту өлкәсендә төрле милек

рәвешләрендәге предприятиеләр төзүгә ярдәм итү;

- полициянең участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә авыл жирлегенең хезмәт күрсәтелә торган административ участогында эшләү өчен бина бирү;

- мәлкәтне биләү, андан файдалану, аның белән эш итү буенча Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган башка вәкаләтләр.

3. Хокукларны дәүләт теркәвенә алу муниципаль мәлкәткә

3.1. Жирлекнең муниципаль күчесез мәлкәте объектларына муниципаль милек хокуки, хужалык алыш бару хокуки һәм оператив идарә итү хокуки законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алынырга тиеш һәм мондый теркәлү мизгеленнән барлыкка килә.

Гамәлдәге законнарда билгеләнгән очракларда муниципаль милек хокуки дәүләт теркәвенә алыну белән беррәттән дәүләт теркәвенә алынырга һәм аңа хокуклар чикләнергә (йөкләнергә) тиеш.

3.2. Хокукларны һәм чикләуләрне (йөкләмәләрне) дәүләт теркәвенә алу яңа төзелгән яисә сатып алынган мәлкәткә дә, шулай ук Зеленодольск муниципаль районы авыл жирлегенең муниципаль милек реестрында (алга таба — Реестр) элек исәпкә алынган мәлкәткә дә гамәлгә ашырыла.

3.3. Күчесез мәлкәткә хокукларны дәүләт теркәвенә алу өчен документлар рәсмиләштерү һәм тапшыруны:

1) авыл жирлеге муниципаль казнасының күчесез мәлкәтенә муниципаль милек хокуклары-Башкарма комитет, ә ышанычнамә тиешенчә рәсмиләштерелгән очракта-вәкаләtle орган;

2) хужалык алыш бару хокуклары һәм оператив идарә итү хокуклары — хокук ияләре;

3) аренда хокуклары — арендаторлар; ышанычлы идарә хокуклары-Башкарма комитет, ә ышанычнамә тиешенчә рәсмиләштерелгән очракта-вәкаләtle орган;

4) милек хокукин чикләуләр (йөкләуләр) (ипотека, сервитут) - чикләү үз файдасына билгеләнә торган зат;

5) муниципаль мәлкәтне тартып алганда — Башкарма комитет, ә ышанычнамә тиешенчә рәсмиләштерелгән очракта — вәкаләtle орган милек хокукина ия.

3.4. Авыл жирлеге казнасының күчесез милек объектларына карата техник паспортлаштыру, дәүләт кадастр исәбенә кую чыгымнары авыл жирлеге бюджетының чыгым өлешендә карала һәм расланган смета нигезендә авыл жирлеге бюджетыннан финанслана.

4. Муниципаль мәлкәтне исәпкә алу

4.1. Авыл жирлеге милкендәге муниципаль мәлкәт (жирле бюджет һәм бюджеттан тыш фондлар акчаларыннан тыш) реестрда мәжбури исәпкә алынырга тиеш, шул исәптән:

- муниципаль унитар предприятиеләргә хужалык алыш бару хокукинда беркетелгән мәлкәт;

- оператив идарә итү хокукинда муниципаль учреждениеләргә беркетелгән

мөлкәт;

- акционерлық жәмғыятыләренең авыл жирлеге милкендәге акцияләре;
- Хужалық жәмғыятыләренең, ширкәтләренең устав (жыелма) капиталларына авыл жирлеге өлешләре (кертемнәре);
- жирлек казнасы милке.

4.2. Мөлкәт муниципаль казнага керә:

- дәүләт (федераль һәм Россия Федерациясе субъекты) һәм муниципаль милеккә милекне бүлешү түрүндагы законнарда каралган тәртиптә муниципаль милеккә тапшырганда;

- әгәр мөлкәт яңадан төзелсә яисә түрыдан-туры муниципаль милеккә жирле бюджет акчалары исәбеннән сатып алынса;

- юридик һәм физик затлар тарафыннан муниципаль милеккә түләүсез тапшырылганда;

- муниципаль унитар предприятиеләрне хужалық алыш барудан төшереп калдырганда һәм муниципаль учреждениеләрне оператив идарәдән законлы нигезләрдә тартып алганда;

- әгәр мөлкәт муниципаль унитар предприятиеләр һәм муниципаль учреждениеләр юкка чыгарылғаннан соң калган булса;

- муниципаль милеккә законга каршы килми торган башка нигезләр буенча кергәндә.

4.4. Казна мөлкәте белән идарә итү һәм эш итү тәртибе авыл жирлеге казнасы мөлкәте түрүндагы нигезләмәдә билгеләнә.

5. Муниципаль унитар предприятиеләр һәм муниципаль учреждениеләр тарафыннан хужалық алыш бару хокуқын гамәлгә ашыру һәм оператив идарә

5.1. Муниципаль унитар предприятиеләргә һәм муниципаль учреждениеләргә аларның устав эшчәнлеген тәэмин итү өчен кирәkle муниципаль мөлкәт, шулай ук эшчәнлек барышында гамәлдәге законнар нигезендә сатып алынган мөлкәт беркетелә.

5.2. Муниципаль мөлкәт муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә беркетелә:

- муниципаль предприятиеләр һәм муниципаль учреждениеләр төзегәндә;
- шушы затларның мөрәжәгате буенча хужалық эшчәнлеге барышында (шул исәптән, мөлкәтнең предприятиегә яисә учреждениегә баланслы булуы нигезендә);

- муниципаль мөлкәтне предприятиеләр һәм учреждениеләр арасында яңадан бүлгәндә (баланстан баланска тапшырганда);

- муниципаль унитар предприятиеләрне һәм муниципаль учреждениеләрне үзгәртеп корганды;

- алар мөлкәтне үз эшчәнлекләреннән, шул исәптән рөхсәт ителгән эшкуарлық эшчәнлегеннән (муниципаль учреждениеләр, предприятиеләр өчен) кергән керемнәр исәбенә сатып алганда.

5.3. Башкарма комитет каары буенча мөлкәт хужалық алыш бару хокуқында муниципаль унитар предприятиеләргә, оператив идарә хокуқында муниципаль учреждениеләргә беркетелә.

5.4. Мөлкәтне беркетү түрүндагы мәсьәләне хәл итү өчен предприятие яисә

учреждениедән таләп ителергә мөмкин:

предприятие яисә учреждение милкендәге мөлкәтнең инвентаризация
Исемлеге;

- мөлкәт сатып алуға накладнойлар;
- мөлкәт сатып алу буенча башка документлар.

5.5. Предприятие яисә учреждение төзелгәндә (үзгәртеп оештырылғанда) мөлкәтне беркету өчен кирәклө документлар булып:

предприятиене яисә учреждениене теркәү тұрында танықтық;

предприятие яки учреждение уставы;

бұлғы балансы яисә тапшыру акты;

- төп чарапарны расланған форма буенча типларга бүлеп (биналар, корылмалар, машиналар һәм жиһазлар, транспорт чарапары, инструментлар, житештерү һәм хужалық инвентаре һәм башка төп чарапар) расшифровкалау;

- күчесез милек объектларына техник документлар (паспортлар, өзектәләр, белешмәләр, актлар).

5.6 муниципаль милек учреждениеләр арасында аларның нигезле тәкъдимнәре нигезендә Башкарма комитет каары буенча яңадан буленә ала (баланстан баланска тапшыру).

5.7. Муниципаль мөлкәтне тапшыру тиешле каар кабул итегендән соң бер ай әчендә бухгалтерлық исәбендә билгеләнгән форма буенча кабул итү-тапшыру акты белән рәсмиләштерелә.

5.8. Муниципаль предприятиеләр һәм муниципаль учреждениеләр гамәлдәге законнарда, Башкарма комитетның хокукий актларында һәм гамәлгә кую документларында билгеләнгән хокукий сәләтләре чикләрендә хужалық алыш бару яисә оператив идарә итү хокуқында үзләренә беркетелгән муниципаль мөлкәткә ия булалар, алардан файдаланалар һәм алар белән эш итәләр.

5.9. Предприятиене хужалық алыш бару яисә учреждениене күчесез мөлкәткә оператив идарә итү хокуқы мондый хокукны дәүләт теркәвенә алган мизгелдән барлықка килә.

Хужалық алыш бару һәм оператив идарә итү хокуқын дәүләт теркәвенә алу бурычы, объектларны паспортлаштыруны гамәлгә ашыруны да кертеп, предприятиегә һәм учреждениегә йөкләнә.

5.10. Предприятиене хужалық алыш бару һәм учреждениене күчемле мөлкәткә оператив идарә итү хокуқы барлықка килә:

- мөлкәтне кабул итү - тапшыру актына қул куелгеннан соң беркетелгән мөлкәткә;

предприятие яисә учреждение тарафыннан мөстәкүйль сатып алынган мөлкәткә-предприятие яисә учреждение тарафыннан мөлкәт үз балансына куелгеннан соң.

5.11. Аерым торган күчесез милек объектларын хужалық карамагына яисә оператив идарәгә тапшырганда предприятие һәм учреждение җир кишәрлекенә хокукларны рәсмиләштерү чарапарын гамәлгә ашыра. Җир кишәрлекенә хокукларны дәүләт теркәвенә алу һәм җир төзелеше эшен булдыру бурычы предприятиегә һәм учреждениегә йөкләнә.

5.12. Предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең хужалық алыш бару һәм оператив идарә итү хокуқы тұктатыла:

- күчемле мөлкәт буенча - мөлкәтне кабул итү-тапшыру актларына район

Башкарма комитеты каары белән башка юридик затка тапшырганда яисә мөлкәтне кире кайтарганда имза салынганин соң;

- қүчемсез мөлкәт буенча-Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына хужалык алыш бару яисә оператив идарә итү хокукуын туктату турында язма кертелгәннән соң.

5.13. Хужалык алыш бару яисә оператив идарә итү хокукуын туктату турында бердәм дәүләт қүчемсез мөлкәт реестрына язма керту буенча чаралар үткәрү бурычы предприятиегә һәм учреждениегә йөкләнә.

5.14. Муниципаль предприятие мөлкәтеле милекчесе мондый предприятиенең хужалык карамагындагы муниципаль мөлкәттән файдаланудан табышның бер өлешен алышга хокуклы.

Муниципаль унитар предприятиеләрнең авыл жирлеге бюджетына күчерелергә тиешле табыш өлеше күләме муниципаль унитар предприятиеләрнең авыл жирлеге бюджетына күчерелергә тиешле чиста табыш өлешен билгеләүнән Башкарма комитет каары белән расланган тәртибе нигезендә гамәлгә ашырыла.

6. Предприятиеләргә хужалык алыш бару һәм учреждениеләргә оператив идарә итү хокукуында беркетелгән мөлкәтне исәптән чыгару тәртибе

6.1. Предприятиеләргә хужалык алыш бару һәм учреждениеләргә оператив идарә итү хокукуында беркетелгән төп чараларны исәптән чыгару:

- мораль һәм физик яктан таушалу;
- аварияләр, табигый бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләр вакытында ликвидацияләр;
- муниципаль милекне урлау, вәкаләтле органнар билгеләгән янгын;
- реконструкция эшләрен башкарганда өлешчә бетерү.

6.2. Муниципаль мөлкәтне исәптән чыгару тәртибе авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана торган тиешле нигезләмә белән билгеләнә.

7. Муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары

7.1. Муниципаль милектәге мөлкәтне физик һәм (яисә) юридик затлар милкенә түләүле тартып алу муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру дип таныла.

7.2. Муниципаль милек объектларын хосусыйлаштыру хосусыйлаштыру турында Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары һәм әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

7.3. Хосусыйлаштыруның фаразлау планы (программасы) «дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру турында» 2001 елның 21 декабрендәгэ 178-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2005 елның 26 декабрендәгэ 806 номерлы каары белән расланган Дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның фаразлау планнарын (программаларын) эшләү кагыйдәләре нигезендә эшләнә.

7.4. Жирле үзидарә органнары, муниципаль унитар предприятиеләр, шулай ук акционер җәмгыятыләр һәм жаваплылығы чикләнгән җәмгыятыләр, устав капиталларындагы өлешләре муниципаль милектә булган акцияләр, башка юридик затлар һәм гражданнар муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру турында үз

тәкъдимнәрен Башкарма комитетка жибәрергә хокуклы.

7.5. Хосусыйлаштыруның фаразлау планында (программасында) түбәндәгеләр бар: план чорында хосусыйлаштыру планлаштырыла торган икътисадый эшчәнлек төрләре буенча төркемләнгән муниципаль мөлкәт (унитар предприятиеләр, акционер жәмғиятләр акцияләре һәм муниципаль милектәге жаваплылыгы чикләнгән жәмғиятъләрнең, район казнасын тәшкил итүче башка мөлкәтнең устав капиталларындагы өлешләре) исемлекләре, тиешле мөлкәтнең характеристикасы курсәтелгән, хосусыйлаштыруның күздә тотыла торган сроклары һәм авыл жирлеге бюджетына керемнәр күләмен фаразлау;

7.6. Авыл жирлеге Советы:

- 1) муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның фаразлау планын (программасын) раслый;
- 2) муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның фаразлау планына (программасына) үзгәрешләрне һәм өстәмәләрне раслый;
- 3) муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның фаразлау планының (программасының) үтәлеше турында хисап раслый;
- 4) муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруны тикшереп тора.

7.8. Башкарма комитет:

1) авыл жирлеге Советына муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру турында, чираттагы финанс елы башланырга си gez айдан да соңга калмыйча, тәкъдимнәр кертә;

2) план чорына муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның фаразлау планы (программасы) проектын эшли (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2005 елның 26 декабрендәге 806 номерлы карапы белән расланган Дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның фаразлау планнарын (программаларын) эшләү кагыйдәләренә ярашлы рәвештә) һәм план чоры башланганчы 10 эш көненнән дә соңга калмыйча авыл жирлеге Советына раслау өчен тапшыра;

3) муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның фаразлау планына (программасына) үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту проектын эшли;

4) муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның фаразлау планын (программасын) авыл жирлеге Советы тарафыннан «Интернет» мәгълумат-телекоммуникация чөлтәрендә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Зеленодольск муниципаль районның мәгълумат сайтында расланган көннән алыш 10 көн эчендә урнаштыра (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>), торглар үткәрү турында мәгълумат урнаштыра өчен Россия Федерациясенең рәсми сайтында (<http://www.torgi.gov.ru>), «Дәүләт мөлкәтен һәм муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру турында» Федераль законда билгеләнгән таләпләр нигезендә;

5) муниципаль мөлкәтне сатучы була;

6) «дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру турында» Федераль законның 21.12.2001 елгы 178-ФЗ номерлы 14 статьясы нигезендә хосусыйлаштыру шартлары турында Карап кабул итә.

7) план чорына муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның фаразлау планына (программасына) кертелмичә хосусыйлаштырыла торган муниципаль мөлкәт исемлекен төзу һәм раслау, шулай ук курсәтелгән исемлеккә үзгәрешләр керту тәртибен билгели;

8) план чорына муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның фаразлау планына (программасына) кертелмичә генә хосусыйлаштырыла торган муниципаль мөлкәт

исемлеген раслый торган башкарма хакимиятнең муниципаль органын билгели;

9) ел саен, 1 февральдән дә соңга калмычка, авыл жирлеге Советына муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның узган елгы нәтижәләре турында әлеге Нигезләмәгә 1 нче күшымтада каралган форма буенча хисап әзерли һәм тапшыра;

10) муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыруның узган елгы нәтижәләре турында хисапны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Зеленодольск муниципаль районның мәгълүмат сайтында урнаштыра (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>), торглар үткәрү турында мәгълүмат урнаштыру өчен Россия Федерациясенең рәсми сайтында (<http://www.torgi.gov.ru>) авыл жирлеге Советына тәкъдим итү белән бер үк вакытта.

7.9. Башкарма комитет муниципаль мөлкәтне сатуны гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән тәртиптә максуслаштырылган оешмаларны җәлеп итәргә хокуклы.

8. Муниципаль милекне арендага бирү

8.1. Авыл жирлеге муниципаль мөлкәтен арендага бирүче булыш:

1) авыл жирлеге башкарма комитеты казна мөлкәтенә карата;

2) хужалык алыш бару хокукында үзләренә беркетелгән мөлкәткә карата авыл жирлегенең муниципаль унитар предприятиеләре;

3) оператив идарә хокукында үзләренә беркетелгән мөлкәткә карата муниципаль казна предприятиеләре һәм авыл жирлеге муниципаль учреждениеләре;

8.2. Муниципаль милекне арендалаучылар юридик затлар һәм физик затлар булышга мөмкин.

8.3. Арендага жир кишәрлекләре, күчемле һәм күчемсез милек (биналар, корылмалар, биналар), бердәм милек комплекслары бирелергә мөмкин.

8.4. Жир кишәрлекләрен арендага бирү жир турындағы законнар белән билгеләнә.

8.5. Авыл жирлеге муниципаль мөлкәтен тапшыру тәртибе Россия Федерациясе Гражданлык кодексы, «Конкуренцияне яклау турында» 26.07.2006 елгы 135-ФЗ номерлы Федераль законның 17.1 статьясы һәм район Советы раслый торган нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

8.6. Аренда түләве «Россия Федерациясендә бәяләү эшчәнлеге турында» 1998 елның 29 июлендәге 135-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә билгеләнә.

9. Муниципаль милек объектларын түләүсез файдалануга тапшыру

9.1. Муниципаль милек объектлары түләүсез файдалану шартнамәләре нигезендә гражданлык законнарында һәм «конкуренцияне яклау турында» 26.07.2006 №135-ФЗ Федераль законда билгеләнгән тәртиптә түләүсез файдалануга тапшырылыша мөмкин.

9.2. Муниципаль милек объектларын түләүсез файдалануга тапшыру турында каарны Башкарма комитет кабул итә.

9.3. Түләүсез файдалану шартнамәсе (ссуда шартнамәсе) буенча ссуда бирүче булыш Башкарма комитет тора.

9.4. Муниципаль мөлкәтне ссуда алучы файдаланыла торган мөлкәтне тиешле

хэлдэг тотарга, ачаа ссуда шартнамэсэе шартлары нигезендэгэ агымдагы, капиталь ремонт ясарга хэм коммуналь хезмэлээр өчен түлэргэ тиеш, мона гомуми белем бирү учреждениелэрендэгэй кайнаар мэктэп туклануын оештыру буенча хезмэлээр күрсэгтүчэ оешмаларга тапшырыла торган мөлкэгэ керми. Капиталь ремонт үткэрү зарурлыгы хэмээн сроклары мэжбүри рэвештэгээ ссуда бирүчэ белэн килештерелгэ тиеш.

9.5. Муниципаль милек объектлары почта элемтэсэе бүлекчэлэрен урнаштыру өчен «Россия Почтасы» АЖ тарафыннан түлэүсэз файдалану шартнамэлэре нигезендэгэ түлэүсэз файдалануга тапшырылырга мөмкин.

10. Муниципаль мөлкэгэ ышанычлы идарэгэ тапшыру

10.1. Муниципаль милек авыл жирлеге мэнфэгатылэрендэгэ ышанычлы идарэгэ тапшырылырга мөмкин.

10.2. Предприятиелээр хэм башка мөлкэгэ комплекслары, кучемсез мөлкэгэ караган аерым объектлар, кийммэгэ көгэзьлээр, документсыз кийммэгэ көгэзьлээр белэн таныкланган хокуклар, маҳсус хокуклар хэм башка мөлкэгэ ышанычлы идарэ объектлары булырга мөмкин.

10.3. Авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарына, муниципаль унитар предприятиелэргэ хэм учреждениелэргэ хужалык алып бару яисэ оператив идарэ иту хокукинда беркетелгэн мөлкэгэ ышанычлы идарэгэ тапшыру рөхсэгэ ителми.

10.4. ышанычлы идарэ шартнамэсэе ышанычлы идарэне гамэлгэ куючы Башкарма комитет тарафыннан төзелэ.

10.5. Муниципаль милек объектларын ышанычлы идарэгэ тапшыру шартлары, мөмкин булган түлэү күләме, шулай ук кирэклэ чыгымнарны каплау гамэлдэгэ законнаар нигезендэгэ Башкарма комитетның хокукий акты белэн билгелэнэ.

10.6. ышанычлы идарэ шартнамэсендэ шартларның берсе буларак нэтижээ каралырга тиеш, ачаа ирешүү билгеле бер срок узгач ышанычлы идарэчегэ йөклэнэ.

10.7. Мөлкэгэ белэн ышанычлы идарэ иту шартнамэсендэ күрсэгэлэргэ тиеш::
ышанычлы идарэгэ тапшырыла торган мөлкэгэ составы;
ышанычлы идарэне гамэлгэ куючының исеме;

эгэр түлэү Шартнамэдэгэ каралган булса, идарэчегэ түлэү күләме хэм рэвеше;
Шартнамэндэгэ булу вакыты.

ышанычлы идарэ шартнамэсендэ шартларның берсе буларак нэтижээ каралырга тиеш, ачаа ирешүү билгеле бер срок узгач ышанычлы идарэчегэ йөклэнэ.

10.8. Мөлкэгэ белэн ышанычлы идарэ иту шартнамэсэе биш елдан артмаган вакытка төзелэ. ышанычлы идарэгэ тапшырыла торган мөлкэгэндэгэ аерым төрлэрэ өчен гамэлдэгэ законнаарда шартнамэ төзелергэ мөмкин булган башка чик сроклар билгелэнэргэ мөмкин.

Шартнамэндэгэ булу срокы тэмамлангач, аның туктатылуы турында якларның берсе гариза бирмэгэн очракта, ул Шартнамэдэгэ каралган срокка хэм шул ук шартларда озайтылган дип санала.

10.9. ышанычлы идарэгэ тапшырылган мөлкэгэ идарэне гамэлгэ куючының башка мөлкэгэндэгэ, шулай ук ышанычлы идарэчэ мөлкэгэндэгэ аерыла. Бу мөлкэгэ ышанычлы идарэчедэгэ аерым баланста чагыла хэм аның буенча мөстэгэйль исээл алып барыла. ышанычлы идарэ итуүгэ бэйле эшчэнлек буенча исээп-хисаплар өчен

аерым банк счеты ачыла.

11. Муниципаль милекне залогка тапшыру

11.1. Муниципаль мөлкәт залогына бәйле гамәлләр Россия Федерациясе граждан законнары белән җайга салына. Авыл жирлеге казнасын тәшкил итүче муниципаль мөлкәт залогы тәэмин итү өчен гамәлгә ашырылырга мөмкин:

- авыл жирлеге йөкләмәләре;

- авыл жирлеге муниципаль унитар предприятиеләренең, устав капиталында Олы Ачасыр авыл жирлеге өлеше булган Хужалык жәмгыятыләренең йөкләмәләрен үтәү белән авыл жирлеге кызыксына.

11.2. Залог предметы теләсә кайсы муниципаль мөлкәт, шул исәптән эйберләр һәм мөлкәти хокуклар (таләпләр) булырга мөмкин, мөлкәттән тыш:

- гамәлдәге законнар нигезендә эйләнештән алынган;

- авыл жирлегенең мәдәни мирасын тәшкил итүче муниципаль музейлар, архивлар, китапханәләр, мәдәният йортлары һәм сарайлары, стадионнар, спорт клублары, техник һәм фәнни ижат йортлары, балалар ижат йортлары;

- аларны хосусыйлаштыру тыелган;

- натурада бүлү максатчан билгеләнешен үзгәртмичә мөмкин булмаган күчемсез объектларның бер өлеше (өлеше);

- башка затка федераль закон тарафыннан тыелган хокукларны биреп тору.

Мөлкәтнең аерым төрләренең залогы федераль закон белән тыелырга яисә чикләнергә мөмкин.

11.3. Күчемсез муниципаль мөлкәт объектының залогы турындагы карап һәм аны залогка тапшыру шартлары федераль кануннар нигезендә авыл жирле Советы тарафыннан кабул ителә.

12. Авыл жирлеге муниципаль милкендәге акцияләр, Хужалык жәмгыятыләренең (ширкәтләренең) устав (жыелма) капиталларындагы өлешләр белән идарә итү

12.1. Хужалык жәмгыятыләренең (ширкәтләренең) устав (жыелма) капиталларындагы муниципаль милектәге өлешләр, акцияләр белән идарә итү Башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

12.2. Хужалык жәмгыятыләре белән идарә итүдә катнашу муниципаль вәкилләр аша гамәлгә ашырыла, аларның кандидатуралары Башкарма комитет карары белән раслана.

12.3. Муниципаль предприятиеләрне хосусыйлаштыру тәртибендә оештырылган акционер жәмгыятыләрнең гамәлгә куючысы-Башкарма комитет.

12.4. Олы Ачасыр авыл жирлегенең хужалык ширкәтләрендә катнашуыннан алынган табыш (дивидендлар) тулы күләмдә жирлек бюджетына жибәрелә.

13. Муниципаль мөлкәтне федераль милеккә һәм Татарстан Республикасы дәүләт милкенә һәм башка муниципаль берәмлекләр милкенә тапшыру

13.1. Авыл жирлеге муниципаль мөлкәтен федераль дәүләт хакимияте

органнарына, Татарстан Республикасы дәүләт милкенә һәм башка муниципаль берәмлекләр милкенә тапшыру федераль дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары һәм муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләр чикләнгәндә федераль дәүләт хакимиите органнарына, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарына беркетелгән вәкаләтләрне гамәлгә ашыруны тәэммин итү өчен гамәлгә ашырыла, муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан, шулай ук законнарда каралган башка очракларда.

13.2. Авыл жирлеге муниципаль мәлкәтен федераль милеккә, Татарстан Республикасы дәүләт милкенә һәм башка муниципаль берәмлекләр милкенә тапшыру турындағы каарлар авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителә.

13.3. Авыл жирлеге муниципаль мәлкәтен федераль милеккә, Татарстан Республикасы дәүләт милкенә һәм башка муниципаль берәмлекләр милкенә тапшыру федераль дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары, районның һәм муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары инициативасы белән башкарыла.

14. Муниципаль милектән файдаланудан керемнәр

14.1. Муниципаль милектәге мәлкәттән файдаланудан кергән керемнәргә түбәндәгеләр керә:

- авыл жирлеге казнасының муниципаль мәлкәтен арендага бирүдән алына торган акчалар;
- Хужалык жәмгыятыләренең устав (жыелма) капиталларындағы авыл жирлекендәге акцияләр (өлешиләр) буенча керемнәр;
- муниципаль унитар предприятиеләр табышының салымнар һәм башка мәжбүри түләүләрне түләгәннән соң қалган өлеше;
- авыл жирлеге казнасының муниципаль мәлкәтен хосусыйлаштырудан керемнәр;
- авыл жирлеге казнасының муниципаль мәлкәтеннән файдаланудан Россия Федерациясе законнарында каралган башка керемнәр.

14.2. Муниципаль милектән файдаланудан кергән керемнәр керемнәрнең салым булмаган төрләренә керә һәм жирлек бюджетына күчерелә.

15. Муниципаль милек объектларыннан файдалануны тикшереп тору

15.1. Муниципаль мәлкәттән файдалануның нәтижәлелеген арттыру, аны рациональ файдаланмау һәм билгеләнеше буенча файдаланмау очракларын билгеләү максатларында муниципаль мәлкәттән файдалануны тикшереп тору гамәлгә ашырыла.

15.2. Контроль федераль законнар нигезендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга хокуклы орган (алга таба – вәкаләтле орган) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

15.3. Вәкаләтле орган муниципаль унитар предприятиеләр һәм муниципаль учреждениеләр, шулай ук муниципаль мәлкәтнең билгеләнеше буенча файдаланылуын һәм сакланышын тикшереп тору өлешендә башка затлар эшчәнлегенә документаль һәм башка тикшерүләр билгеләргә һәм уздырырга

хокуклы.

15.4. Муниципаль унитар предприятиелэр һәм муниципаль учреждениеләр, башка затлар житәкчеләре муниципаль мөлкәт белән эш итү барышында закон бозулар фактлары ачыкланганда кирәkle документларны һәм белешмәләрне тапшырырга, шулай ук ачыкланган хокук бозуларны вәкаләтле орган тарафыннан күрсәтелгән сротта бетерергә тиеш.

Муниципаль мөлкөтне хосусыйлаштыруның фаразлау планын (программасын) үтәү турында хисап _____ на ____ - ____ г.г.

20___ елда хосусыйлаштырылган объектлар исемлеге

п/ п	Мөлкөт исеме, мәйданы, адресы	Хосусыйлаштыруысулы	Сатулар үткөрү датасы	Беренчел тәкъдим бәясе - базар бәясе сүм. (НДС белән), сүм	Сату-алу шартнамәс е буенча суммасы (НДС белән), сүм.

Гамәлгә ашырылмаган объектлар исемлеге

п/ п	Мөлкөт исеме, мәйданы, адресы	Бәян е күтәрүгә аукцион турында хәбәр	Гавами тәкъдим юлы белән сату турында хәбәр	Беренчел тәкъдим бәясе-базар бәясе сүм. (НДС белән), сүм.	Булмagan сатуларның сәбәбе